

10. Sınıf DİKAB 2. Not: Hz. Muhammed ve Gençlik (KASIM – ARALIK)

1. KUR'AN-I KERİM'DE GENÇLER

- Kur'an-ı Kerim'de gençler tasvir edilirken onların toplumsal olaylarla ilgilenen ve insanlara yardım eden yönlerine dikkat çekilmektedir. Örneğin Kur'an'da Hz. İbrahim'den (a.s.) bahsedilirken müşrik olan babasını Allah'ın (c.c.) birliği inancına çağırmasına, iyiliğe ve yardıma, yakın çevresinden başlamasına dikkat çekilmektedir.
- Yusuf suresi, iffet ve sabır örneği olarak gösterilen bir gençten övgüyle bahseden ayetlerle örülüdür. Hz. Yusuf (a.s.), kendisine yapılan teklif karşısında iffetini koruyarak Rabbine sığınmıştır. Hz. Musa (a.s.) ile Hz. Şuayb'ın (a.s.) kızları arasında geçen olayda da iffet ve hayâ örneklerini görmekteyiz. Hz. Musa (a.s.) su başında karşılaştığı genç bir kızın edep ve hayâsına aynı şekilde karşılık vermiştir.
- İffet ve hayâ örneği bir diğer genç şahsiyet de Hz. Mer-yem'dir. Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah'ın onu üstün kıldığı, en önemli vasfının ise iffet, hayâ, edep ve takva olduğu belirtilmektedir.

2. Bir Genç Olarak Hz. Muhammed

- Hz. Muhammed'in (s.a.v.) doğmadan önce babası, altı yaşında iken annesi, sekiz yaşında iken de dedesi vefat etmiştir. Daha çok küçük yaşlardayken büyük acılar yaşayan Hz. Peygamber, dedesinin vasiyetiyle amcası Ebû Talib'in himayesinde yaşamaya başlamıştır. O, zaman zaman koyunlara çobanlık yapmak suretiyle evin dışındaki işlerde de ailesine yardımcı olmuştur.
- Hz. Peygamber genç yaşında İslam'dan önceki sosyal ve iktisadi hayatı iyileştirmeye yönelik bazı faaliyetlerde kendi iradesiyle bulunmuştur. Örneğin o, Mekke ve çevresinde ticari faaliyetlerle ilgili konularda güvensizlik ortamını önlemek amacıyla kurulan **Hilfu'l- fudûl'**a isteyerek katılmıştır. Hz. Muhammed (s.a.v.), başta Ebû Cehil olmak üzere yabancı tacirleri ezme, kandırma ve çeşitli hilelerle mallarına el koymak isteyenlerin kötü davranışlarına engel olmaya çalışmıştır.
- Hz. Muhammed (s.a.v.) gençliğinde ölçülü ve dengeli tutuma sahip, sözü dinlenir, herkes tarafından sevilen ve takdir edilen, doğruluğundan ve samimiyetinden şüphe edilmeyen karaktere sahipti. Bu yüzdendir ki yaşadığı toplumda "**el-emin**" (doğru, güvenilir) lakabı ile tanındı.

3. Bazı Genç Sahabiler

3.1. Bilge ve Kahraman Bir Genç: Hz. Ali (r.a.)

- Hz. Ali (r.a.), **Hz. Peygamber'in amcası Ebû Talib'in en küçük oğludur**. Mekke'de baş gösteren kıtlık üzerine Hz. Peygamber, onu himayesine almıştır. Hz. Ali (r.a.), aynı zamanda Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğine **ilk iman edenlerdendir**. Hz. Ali (r.a.); Bedir, Uhud, Hendek ve Hayber başta olmak üzere hemen hemen bütün gazve ve seriyelere katılmıştır. Hz. Ali (r.a.), bu savaşlarda Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sancaktarlığını yapmış ve daha sonraları da büyük kahramanlıklar göstermiştir. Hz. Ali (r.a.), Hz. Peygamber'e kâtiplik ve vahiy kâtipliği yapmış, **Hudeybiye Antlaşması'nı da yazmıştır**. Mekke'nin fethinden sonra Kâbe'deki putları imha etme görevi ona verilmiştir.

3.2. Genç Bir Davetçi: Erkam b. Ebi'l-Erkam

- İslam'a ilk giren gençlerden biri olan Erkam b. Ebi'l-Erkam'ın (r.a.) Safa Tepesi'nin yanındaki evi, Hz. Peygamber ve diğer Müslümanlar için adeta bir karargah olmuştur. Erkam (r.a.) Hz. Peygamber'e sadakatle bağlanarak evini onun emrine verdi. Henüz 17-18 yaşındaki bir gencin, Kâbe'nin hemen yanı başındaki evini İslam davetine açabilmesi, onun ne denli cesur ve fedakâr bir genç olduğunu da göstermektedir.
- Dârü-l Erkam, Müslümanlar kırk kişi oluncaya kadar tam bir sığınak olmuştur. "Şimdi sen emrolunduğunu açıkça tebliğ et. Müşriklerden yüz çevir." ayetiyle Müslümanlar için **gizli davet** dönemi bitip açıktan tebliğ dönemi başlamıştır. Bu ayetten sonra Müslümanlar Erkam'ın (r.a.) evinden ayrılarak hicrete kadar Mekke'de İslam'ı yaymaya çalışmışlardır.

3.3. Genç Bir Öğretmen: Mus'ab b. Umeyr

- Mekke'nin en zengin ve asil ailesine mensup olan Mus'ab b. Umeyr (r.a.), refah ve bolluk içinde yetişmiş, kılık kıyafeti, nezaketi ile herkesin beğenisini kazanmıştır. Son derece zeki ve akıllı aynı zamanda güzel ve açık konuşmasıyla da herkesin gıpta ettiği bir gençti. Mus'ab'ın (r.a.) erişemediği herhangi bir dünya nimeti yoktu. Ancak manevi bir boşluk, ruhi bir bunalım içerisindeydi ve Erkam'ın (r.a.) evinde bulunan Hz. Peygamber'in yanına geldi, Müslüman oldu. Ailesi onu İslam'dan vazgeçirmek için her çareye başvurmuştu. Ama Mus'ab (r.a.), ailesini de servetini de terk edip Habeşistan'a hicret etti.
- I. **Akabe Biati**'nda Medineliler, kendilerine İslamiyet'i öğretecek bir öğretmen isteyince, Hz. Peygamber onu bu göreve tayin etti. **Medine'de birçok kişi İslam'a onun çabasıyla girdi** ve birçoğu İslam'ı ondan öğrendi. Hicrete kadar Medine'de insanları büyük bir özveriyle İslam'a davet eden Mus'ab b. Umeyr (r.a.), mütevazılığı, sabrı ve anlayışıyla gönüllerde taht kurmuş, pek çok sahabinin İslam'la şereflenmesine vesile olmuştur. Mus'ab (r.a.), iyi bir öğretmen olmanın yanı sıra savaşlarda sancaktarlık yaparak büyük kahramanlıklar göstermiş ve **Uhud Savaşı'nda şehit düşmüş** genç bir sahabyıdır.

3.4. Genç Bir Komutan: Üsâme b. Zeyd

- Üsâme b. Zeyd (r.a.), Hz. Peygamber'in evlatlığı ve azatlısı olan Zeyd b. Harise'nin (r.a.) oğludur. Hz. Peygamber, Üsâme'yi (r.a.) küçüklüğünden beri çok sever, bir dizine onu, diğer dizine de Hz. Hasan'ı (r.a.) oturtur ve "**Allah'ım, ben bunları seviyorum, sen de sev!**" diye dua ederdi. Hz. Peygamber, yaşının küçüklüğünden dolayı Üsâme (r.a.) Uhud Gazvesi'ne katılmasına izin vermeyince Üsâme (r.a.) çok üzülmüştür. Hendek Savaşı öncesinde boyununu biraz daha uzun göstermeye çalışarak Hz. Peygamber'e gelmiş, Hz. Peygamber de onun bu kararlılığı karşısında savaşa katılmasına izin vermiştir.
- Üsâme (r.a.) henüz on sekiz yaşını doldurmamışken Mute Savaşı'nda babası Zeyd b. Hârise'nin (r.a.) sancığı altında savaşmıştır. Üsâme (r.a.), Mekke'nin fethinde Hz. Peygamber ile birlikte Beytullah'a girmiş, Huneyn Savaşı'nda da Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yanında kalan çok az sayıda sahabiden biri olmuştur.

- Hz. Peygamber, vefatından kısa bir süre önce, Üsâme'yi (r.a.), aralarında Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer'in (r.a.) de bulunduğu, Suriye dolaylarına gönderilecek **ordunun komutanlığına** atamıştı. Hz. Muhammed (s.a.v.), burada İslam'ın öngördüğü yönetim anlayışında sınıf ve yaş farkının değil, ehliyet ve liyakatin asıl olduğunu fiilî olarak göstermiştir.

3.5. Genç Bir Yönetici: Muaz b. Cebel

- Muaz b. Cebel gerek kendi kabilesi arasında gerekse Medine'de İslam dininin yayılmasında etkin bir şekilde yer aldı. Hz. Peygamber'in Medine'ye hicretinden itibaren sürekli O'nun yanında olmaya gayret gösteren Muaz (r.a.), Huneyn Savaşı ve Taif Kuşatması dışındaki bütün askeri seferlere katıldı. Bu iki savaşa katılmamasının sebebi ise onun Mekke'nin fethinin ardından Hz. Peygamber tarafından Mekke'ye emir ve Kur'an öğretmeni olarak tayin edilmesidir. Hz. Peygamber, genç bir yetenek olan Muaz'ı (r.a.) hicretin 9. Yılında zekât memuru ve kadılık göreviyle Yemen'e göndermiştir.
- Muaz (r.a.), Hz. Peygamber'in vefatına kadar **Yemen'deki kadılık görevine** devam etti. Muaz (r.a.), ilme düşkünlüğü ve Hz. Peygamber'e bağlılığıyla meşhur olmuş bir sahabidir. Muaz (r.a.), devamlı Hz. Peygamber'in yanında bulunmaya özen göstermiş, özellikle fıkhi konularda sorular sormak suretiyle kendisinden bilgi alma gayretini içerisinde olmuştur. Hz. Peygamber de Muaz'ın (r.a.) şahsına duyduğu muhabbeti sık sık ifade etmiştir. Gerek Hz. Peygamber döneminde gerekse ondan sonraki dönemlerde, insanlara Kur'an'ı ve dinî meseleleri öğretmek amacıyla muallim olarak görevlendirilmiştir.

3.6. Genç Bir Âlim: Hz. Aişe (r.a.)

- Hz. Peygamberin eşi Hz. Aişe (r.a.), dinî ilimleri bizzat Hz. Peygamber'den öğrenmişti. Hz. Peygamber ile aynı evi paylaştığı için, onun ilminden gece gündüz istifade etmiştir. Hz. Peygamber'in ders ve sohbetlerini dinlemiş, kavrayamadığı veya merak ettiği her meseleyi de Hz. Peygamber'e sorup öğrenmiştir. Hz. Aişe (r.a.), Hz. Peygamber'den aldığı bilgi sayesinde İslam esaslarının en seçkin öğrencilerden biri olmuştur. Sünneti nakledip onu açıklamakla kalmamış; aynı zamanda onun doğru anlaşılması konusunda yoğun bir çaba ortaya koymuştur.
- Kuvvetli hafızası sayesinde Hz. Peygamber'in hadis ve sünnetinin, daha sonraki nesillere ulaştırılmasında üstün çaba göstermiştir. Rivayet ettiği toplam 2210 hadisle, **en çok hadis aktaran yedi âlim sahabiden biri** olmuştur. **Hz. Peygamber'in sevgili eşi Hz. Aişe (r.a.)**, zekası, engin deneyimi ile toplumda her kesimin kendisine danıştığı, irşad ve tavsiyelerine kulak verdiği bir sahabiydi.

3.7. Genç Bir Anne: Hz. Fatıma (r.a.)

Hz. Fatıma (r.a.) İslam'ın tebliğ sürecini birebir yaşayarak tecrübe etmiş, Mekke Dönemi'nin acımasız sosyal ortamını bizzat yaşamıştır. Hz. Peygamber'in sade ve mütevazı hayat şartları, Hz. Fatıma (r.a.) ve Hz. Ali'nin (r.a.) haneleri için de geçerliydi. Onlar ihtiyaçlarından fazlasına tamah etmez, hep ihtiyaç sahiplerinin yardımlarına koşarlardı. **Hz. Fatıma (r.a.), Hz. Peygamber'in neslini devam ettiren tek evladıdır.** Hz. Fatıma (r.a.) ile Hz.

Ali'nin (r.a.) evliliklerinden Hz. Hasan (r.a.) ve Hz. Hüseyin (r.a.) dünyaya gelmiştir.

3.8. Sorumluluk Sahibi Bir Genç: Esmâ binti Ebi Bekir

Hz. Esmâ binti Ebi Bekir (r.a.), Hz. Peygamber'in sadık dostu Hz. Ebû Bekir'in (r.a.) kızı, müminlerin annesi Hz. Aişe (r.a.)'nin kız kardeşidir. Zübeyr b. Avvam'ın eşi ve Abdullah b. Zübeyr'in annesidir. O, İslam'ın ilk dönemlerinde Müslüman olmuş, son nefesine kadar da İslam'a hizmet etmiştir. Pek çok kez Hz. Peygamber'in övgüsüne de mazhar olan Esmâ (r.a.), Asr-ı saâdet'in örnek kadınlardan biri olmuştur. Hz. Muhammed'in (s.a.v.), insanları İslam'a davet ettiği dönemde, çağrısına yetişkinlerden ilk kulak verenlerden biri de Hz. Ebû Bekir'dir (r.a.). Onunla birlikte ailesi de İslam'ı kabul etmiş, sonrasında Hz. Muhammed'in (s.a.v.) en büyük yardımcısı ve destekçisi olmuşlardır.

3.9. Habeş Kralının Huzurunda Bir Genç: Cafer b. Ebi Talib

- Cafer b. Ebi Talib (r.a.), Hz. Muhammed'in (s.a.v.) amcası Ebû Talib'in oğlu, Hz. Ali'nin (r.a.) de ağabeyidir. Cafer (r.a.), Hz. Peygamber'e ilk iman edenler arasında yer almıştır. Mekkeli müşriklerin Müslümanlara yönelik eziyet ve işkenceleri artınca Hz. Cafer (r.a.), hanımı Esmâ binti Umeyys (r.a.) ile birlikte **Habeşistan'a hicret eden ikinci kabileye** katıldı. Cafer b. Ebi Talib (r.a.), Hz. Peygamber tarafından bu kabileye başkan tayin edilmiştir. Kureyşliler, hicret eden Müslümanlara sığınma hakkı tanınmaması konusunda Habeşistan'a elçi gönderdikleri zaman, **Habeş Kralı Necaşi'nin huzurunda Müslümanları, Cafer (r.a.) temsil etmiştir.** Bu sorgulamada büyük bir cesaret ve maharetle İslam inançlarını ortaya koyup yurtlarını terk etme sebeplerini izah eden Cafer (r.a.), Kureyş temsilcilerinin eli boş dönmesini ve Necaşi'nin mülteci Müslümanları himaye etmesini sağlamıştır.
- Cafer (r.a.), Şam topraklarında Mute Savaşı'nda, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) emriyle Rumlara karşı kanının son damlasına kadar savaşmış ve kırk yaşındayken şehit olmuştur.